

4. Συμπληρώνω τις καταλήξεις που λείπουν στις παρακάτω προτάσεις και βρίσκω τα αντικείμενα των ρημάτων.

- Σωκράτης διδάσκει τήν ἀρετ____.
 - Οὐ φέρει καλόν καρπ____ τοῦτο το δένδρον.
 - Τοῦτ____ ἐγὼ ἀκούω πολλ____.
 - Ὁ φίλος τόν φίλ____ ἐν κινδύνοις καί πόνοις οὐ λείπει. = Ο φίλος δεν εγκαταλείπει τον φίλο του, όταν πονάει...
 - Οἱ θεοὶ ἐν ταῖς ὥραις ἀγαθ____ παρέχουσι.
 - Ἡμεῖς καθορῶμεν πολλοὺς ἀνθρώπ____.
 - Πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἐξεμάνθανον τέχν____.
 - Οἱ διδάσκαλοι παιδεύουσιν τοὺς μαθητ____.
 - Οἱ Φελλόποδες εὖχονται ἡμ____ εὖπλοι____.
 - Οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμπον τοὺς νέ____ πρὸς τοὺς διδασκάλους.
 - Ἀλέξανδρος παίσας τῷ ξίφει διέκοψε τὸν δεσμ____.
- Τι παρατηρῶ; Σε ποια/-ες πτώση/-εις βρίσκονται τα αντικείμενα των παραπάνω προτάσεων;

5. Τι μάθαμε για το Κατηγορούμενο;

Το κατηγορούμενο προσδίδει μια στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο, με τη μεσολάβηση ενός (ειμί, γίγνομαι, τυγχάνω, διάγω, διατελώ, εκλέγω/ομαι, διορίζομαι, φαίνομαι, νομίζω κλπ.). Το βρίσκουμε με την ερώτηση «τι λογής + ρήμα» π.χ. Οἱ καρποὶ τῆς παιδείας εἰσὶ γλυκεῖς

Το κατηγορούμενο είναι συνήθως Επιπρόσθετα υπάρχει δυνατότητα να τεθούν ως κατηγορούμενα αντωνυμίες, ουσιαστικά, μετοχές, αριθμητικά, απαρέμφατα, δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις κ.α.

Όταν το κατηγορούμενο είναι **επίθετο**, συμφωνεί με το υποκείμενο ή το αντικείμενο στο οποίο αναφέρεται σε, **και** π.χ. **Οὔτοι εἰσὶ πονηροί.**

Όταν είναι ουσιαστικό, συμφωνεί στην και ενδεχομένως στον αριθμό και το γένος. π.χ. Τά δε Κύθηρα νήσος ἐστί.

6. Συγκεντρώνω από τα παρακάτω παραδείγματα τα συνδετικά ρήματα (**ΣΡ**), δηλαδή τα ρήματα που παίρνουν Κατηγορούμενο.

Παραδείγματα	ν.ε. απόδοση	ΣΡ
Οὐδείς ἐγένετο σοφός.	Κανείς δεν έγινε σοφός	
Τὸ χωρίον ὑπῆρχεν ὀχυρόν.	Η τοποθεσία ήταν οχυρή	
Σὺ τυχάνεις ἐπιστήμων τούτω ν Ἀχίτων διατελεῖς.	Εσύ τυχαίνει να είσαι γνώστης αυτών Συνεχώς είσαι χωρίς χιτώνα	
Ἀλκιβιάδης ἠρέθη στρατηγός.	Ο Αλκιβιάδης εκλέχτηκε στρατηγός	
Φίλιππος φαίνεται ἀξιόπιστος.	Ο Φίλιππος φαίνεται αξιόπιστος	
Ὁ δὲ τόπος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο.	Η περιοχή ονομαζόταν Αρμενία	
Ὁ ἀνὴρ ὠνομάζετο σοφιστής.	Ο άντρας ονομαζόταν σοφιστής	

Πηγή: Ελληνικός Πολιτισμός

7. Ας συμπληρώσουμε το Κατηγορούμενο στις παρακάτω προτάσεις:

- Οἱ χρηστοί φίλοι εἰσι(ν) (χρήσιμος).
- Τό κτῆμα ἐστί (πάγκρηστος).
- Ἐγώ καί σύ..... (φίλος) ἐσμέν.
- (μαθητής) τοῦ Σωκράτους ἐστέ;
- Οὗτος καλεῖται (φίλος).
- Τῶν πονηρῶν ἡ φιλία ἐστίν. (βλαβερός)

8. Ας αντιστοιχίσουμε τα Υποκείμενα, έτσι ώστε να συμφωνούν:

- σε πρόσωπο και αριθμό με το Ρήμα &
- κατά γένος, αριθμό και πτώση με τα Κατηγορούμενα.

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΣΥΝΔΕΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ
Ἐγώ	ἐστί	Μαθητής
ἡμεῖς	εἶ	
Σύ	εἰσίν	
οὗτοι	ἐσμέν	Μαθηταί
ὕμεῖς	εἰμί	
Τίς (=Ποιος;)	ἐστέ	

9. Συνδυάζω τις φράσεις της στήλης Α' με τους τύπους του εἰμί της στήλης Β', ώστε να προκύψουν ολοκληρωμένες προτάσεις:

A'	B'
α. Ἡ γῆ παμφορωτάτη	1. εἶ
β. Αἱ ὥραι πράόταταί	2. ἐσμέν
γ. Ὑμεῖς παιδαγωγοί	3. εἰμί
δ. Ἐγώ το φῶς τοῦ κόσμου	4. ἐστίν
ε. Ἡμεῖς μαθηταί	5. ἐστέ
στ. Σύ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων	6. εἰσιν

10. Τι μάθαμε για το απαρέμφατο και τη λειτουργία του;

Το **απαρέμφατο** είναι _____ . ονοματικός τύπος του ρήματος, _____ γένους, που δεν «παρεμφαίνει» (= _____) πρόσωπο και αριθμό, γιατί δεν έχει _____. Λειτουργεί και ως _____. και ως _____, αφού η υπόστασή του είναι διφυής/ διπλή (ονοματική και ρηματική). Από τη λειτουργία αυτή προκύπτουν δύο τύποι απαρεμφάτου:

α. το _____ που λειτουργεί ως υποκείμενο, αντικείμενο ή προσδιορισμός και

β. το _____ που λειτουργεί ως υποκείμενο απροσώπου ρήματος, κατηγορούμενο, αντικείμενο

π.βλ.Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.

Το απαρέμφατο ως προς τη σημασιολογική του απόδοση στη ν.ε.:

11. Τι μάθαμε για τη μτχ. και τη λειτουργία της;

Η μετοχή είναι με διφυή υπόσταση, όπως το απαρέμφατο που είναι ρηματικό ουσιαστικό. Η μτχ. απαντά συχνά στον α.ε. λόγο και εκφράζει ποικίλες σημασιολογικές σχέσεις.

Όταν ανήκει σε ΟΣ και λειτουργεί ως επίθετο, τότε υπερισχύει η της φύση και λέγεται μτχ. (επιθετικός προσδιορισμός), π.χ. Ὁ φεύγων (= αυτός που αποφεύγει) πόνους φεύγει τιμάς. Όταν όμως ανήκει σε ΡΣ, συμπληρώνει την έννοια του άλλοτε ως και άλλοτε ως μτχ. Η κατηγορηματική μτχ. λειτουργεί ως ή ως, εφόσον υπερισχύει η επιθετική της φύση, ενώ η επιρρηματική μτχ. λειτουργεί ως, αφού επικρατεί η ρηματική της φύση.

α. (/αναφορική): μτφρ. ο οποίος, που

β.: μτφρ. να, ότι, που (με ρήματα ψυχικού πάθους)

γ. (χρόνου, αιτίας, τρόπου, σκοπού, υπόθεσης, εναντίωσης)